

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Tanulmányi Hivatal
Oktatásszervezési Iroda

1075 Budapest, Kazinczy utca 23–27./115.
+36-1-461-4500
fax: +36-1-461-4586
<http://www.ppk.elte.hu/tanulmanyi/oi>

Fejlesztőpedagógus szakirányú továbbképzés záróvizsga tételtek (2019-től)

1. Az óvodai és iskolai korosztály értelmi fejlődésének jellemzői

- A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók fejlődése
- A fejlődés főbb elméleti koncepciói (Piaget, Bruner, Flavell) és életkori sajátosságai. Protektív és rizikófaktorok a fejlődésben
- A kognitív fejlődés főbb területei, a fejlődés jellemzői, típusos és atípusos fejlődés.
- A fejlesztés alapvető formái (prevenció – korrekció) és főbb területei:

Ajánlott irodalom:

Cole, M., Cole, Sh. R (2006): *Fejldéslélektan*. Budapest, Osiris.

<https://www.scribd.com/document/332343452/Cole-Fejl%C5%91deslektan-2006-pdf>

Bíró Antalné szerk. (1994 és további kiadások): *Pszichológiától pedagógiáig*. I. és II. rész
Budapest, Alex-Typo

N. Kollár K. Szabó É. (szerk. 2017): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve*. Budapest,
Osiris. 2-3. 5. 14. fejezetek

2. A perceptuális és pszichomotoros fejlődés jellemzői, és fejlesztésének módszerei

- A percepció fejlődése, és fejlesztése
- Mozgásfejlődés életkori alakulása
- A testséma, a testkép fejlesztésmódszerei

Ajánlott irodalom:

Porkolábné Balogh K. (2004): *Komplex prevenció óvodai program. Kudarc nélkül az iskolában*. Trefort Kiadó

Gyarmathy Éva (2004): *Játékkatalógus Iskolapszichológia* füzetek 20. ELTE PPK

Fodorné Dr. Földi Rita (2005): *Testnevelési játékok a tanulási zavarok prevenciójában és korrekciójában Iskolapszichológia* 24. ELTE PPK

Pintérné Tasnádi Ágnes (2006): *Mozgásfoglalkozások az óvodában*. Budapest, Trefort Kiadó

3. A verbális készségek fejlődése és fejlődésének zavarai

- A beszédfejlődés főbb elméleti koncepciói
- A beszédfejlődés nehézségei és zavarai
- A beszédfejlesztés pedagógiai eszközei

Ajánlott irodalom:

Kuhn Gabriella (2004): *Beszédészlelés fejlesztése óvodásoknál és kisiskolásoknál Iskolapszichológia* füzetek 20. ELTE PPK

Gyarmathy Éva (2004): *Játékkatalógus Iskolapszichológia* 20. ELTE PPK

N. Kollár K. Szabó É. (szerk. 2017): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Budapest, Osiris. 14. fejezet

4. A tanulási nehézségek és zavarok

- A tanulási zavarok okai, háttere és tünetei
- Módszerek a tanulási zavarok szűrésére
- A fejlesztő foglalkozások tervezésének elvei
- A komplex óvodai fejlesztés, és beépítése a mindennapi pedagógiai tevékenységbe

Ajánlott irodalom:

Porkolábné Balogh K., 2004, *Komplex prevenció óvodai program. Kudarccal nélkül az iskolában*. Trefort Kiadó

N. Kollár K. Szabó É. (szerk. 2017): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Budapest, Osiris. 15. 16. fejezet

Porkolábné Balogh K. (2005): Készségfejlesztő eljárások tanulási zavarral küzdő kisiskolásoknak. *Iskolapszichológia 4*. ELTE PPK

Porkolábné Balogh Katalin (2005): Módszerek a tanulási zavarok csoportos szűrésére és korrekációjára. *Iskolapszichológia 17*. (átdolgozott kiadás) ELTE PPK

Gyenei Melinda (2004): Iskolai tanulás — tanulási zavarok — fejlesztés. *Iskolapszichológia 30*. ELTE PPK

Martonné Tamás Márta szerk. (2002): *Fejlesztő pedagógia*. ELTE Eötvös Kiadó

Kuhn Gabriella (2008): Dinamikus gyakorlatok az írás előkészítésére. Trefort Kiadó

5. Számolási nehézségek és a számolási készségek fejlesztése

- A diszkalkulia és számolási nehézség fogalma. A diszkalkulia kialakulásának összefüggései a mozgás, a vizuális és auditív percepció, a beszéd- és a nyelvi rendszer fejlődésével
- A diszkalkulia tünetei
- A fejlesztés módszerei

Ajánlott irodalom:

Karin Elke Krüll (2000): *A diszkalkuliás (számolásgyenge) gyerekek*. Budapest, Akkord Kiadó.

Márkus Attila (2007): Számok, számolás, számolászavarok. Pro Die Kiadó

Dékány J. (1995) Kézikönyv a diszkalkulia felismeréséhez és terápiájához. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest

Farkasné Gönczi R. (2008) A diszkalkulia a gyógypedagógia és határtudományai aspektusából. *Gyógypedagógiai Szemle*, 36, 3.

http://www.prae.hu/prae/gyosze.php?menu_id=102&jid=21&jaid=173

Krajcsi A. (2010) A numerikus képességek zavarai és diagnózisuk. *Gyógypedagógiai Szemle*, 38, 2, 93-113.

6. Hiperaktivitás és figyelemzavar

- A hiperaktivitás diagnosztikai kritériumai, hiperaktivitás etiológiája. Az idegrendszeri érés és a szabályozó folyamatok alakulása, zavarai.
- A hiperaktivitás pszichés okai, szorongás, szociális interakciók korai zavarai.

- Terápiás lehetőségek a hiperaktivitás és figyelemzavar területén, a fejlesztés szerepe. A szakmai kompetenciahatárok, együttműködés a gyógypedagógussal.

Ajánlott irodalom:

F. Földi Rita (2004): *Hiperaktivitás és tanulási zavarok*. Comenius Bt, Pécs,

Wender, P. (1993): *A hiperaktív gyermek, serdülő és felnőtt. Figyelemzavar egy életen át*. Medicina, Budapest,

7. Diszlexia és olvasási nehézség

- A diszlexia fogalma, kialakulásának oki háttere.
- A diszlexia tünetei
- Az olvasási készségek fejlesztés módszerei
- A diszgráfia tünetei

Ajánlott irodalom:

Gyarmathy É. (2007) *Diszlexia. Specifikus tanítási zavar*. Lélekben Otthon Kiadó, Budapest.

Beate Lohmann (1999): *Diszlexiások az iskolában*. Budapest, Akkord Kiadó.

Adorján Katalin, Damó Eszter (2005): *A dyslexia veszélyeztetettség és a dyslexia jelenségek köre*. Kis gyermekek, nagy problémák, Budapest, RAABE Kiadó.

Cs. Czachesz Erzsébet (1998): *Olvasás és pedagógiai*. Budapest, Mozaik Oktatási Stúdió.

Adorján Katalin: A dysgraphia tünetei. *Beszédgyógyítás* 1993/1. szám (10-18. oldal)

8. A hatékony tanulás feltételei, a tanulási módszerek tanítása különböző életkorokban

- A tanulást segítő külső körülmények, lazító, pihentető technikák
- A tanulás belső feltételei, motiváció, személyiségjellemzők figyelembe vétele
- Tanulás és emlékezés, memóriagyakorlatok, az értelmes tanulás technikái.
- Az emlékezet és a gondolkodásfejlesztés lehetőségei.
- Az olvasás technikája. Olvasási módok és a tananyaghoz igazodó olvasás.

Ajánlott irodalom:

Oroszlány P. (1993): *Könyv a tanulásról*, AKG alapítvány

N. Kollár K. Szabó É. (szerk. 2017): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve*. Budapest, Osiris. 13. fejezet

Bernáth László, N. Kollár Katalin, Németh Lilla (2015): *A tanulási stílus mérése*. ELTE PPK Iskolapszichológia Füzetek 36. sz., Budapest, Eötvös Kiadó

<http://pedagoguskepzes.elte.hu/index.php/qdas/144-i2>

Taskó Tünde Anna (2015): *Tanulási készségek és az alulteljesítés mérése - A KATT kérdőív*. ELTE PPK Iskolapszichológia Füzetek 36. sz., Budapest, Eötvös Kiadó
<http://pedagoguskepzes.elte.hu/index.php/qdas/144-i2>

9. Kortárskapcsolatok, társas készségek fejlődése, és fejlesztése

- Kortárskapcsolatok kialakulása, testvérek szerepe, a csoport szerepének életkori változása
- A serdülőkor jellemzői és problémái
- Csoportfolyamatok: csoport kialakulása, társas folyamatok a csoportban: vonzalom, agresszió, bullying
- A csoport szerkezete, szerepek a csoportban, és a szociometria módszere

Ajánlott irodalom:

- N. Kollár K. Szabó É. (szerk. 2017): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Budapest, Osiris. 20. fejezet N. Kollár Katalin, Szabó Éva szerk. (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Budapest, Osiris
- Kulcsár Éva (2005): A serdülőkorú fejlődés pszichológiai jellemzői. *Iskolapszichológia* 29. ELTE PPK
- Jávorné Kolozsváry Judit (2005): Serdülők az iskolában. *Iskolapszichológia* 31. ELTE PPK
- Sallay Hedvig—Perge Judit: A szociometriai módszer alkalmazása alsó és középfokú oktatási intézményekben. *Iskolapszichológia* 12 (átdolgozott kiadás! 2007) ELTE PPK

10. Társas jelenségek a nevelési- oktatási folyamatban

- kooperáció a tanításban, a kooperáció feltételei, kooperatív feladatok jellemzői és típusa, segítő viselkedés
- versengés okai és következményei, versengő személyiség, társas összehasonlítás,
- csoportnyomás, konformitás, engedelmesség,
- csoportnorma, döntés és csoportgondolkodás

Ajánlott irodalom:

- N. Kollár K. Szabó É. (szerk. 2017): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Budapest, Osiris. 21-23. fejezet

11. A mozgásfejlesztés és rekreáció szerepe a fejlesztőmunkában

a) A Kovács módszer felhasználása a tanulási helyzetekben

- A kedvező munkaalkalmasság fizikai-idegrendszeri ismérvei.
- A túlterhelési ártalmak megelőzése
- A vizsgahelyzetekben való helytállás fizikális, idegrendszeri feltételei
- Az egészséges életmód kialakításának elvei és módszerei a diákok és pedagógusok körében

b) Mozgásfejlesztő módszerek

- A mozgás helye a gyermeki általános fejlődés folyamatában.
- Az átlagtól eltérő mozgás- és beszédfejlődés okai, tünetei és következményei
- A Magyarországon elérhető mozgásterápiák szerepe a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeknél.

c) Testtudatosság és pihentető mozgás

- A testtudat helye és szerepe a pedagógiai munkában
- Szabályok és keretek kialakítása a pedagógiai munka során
- A pihentető mozgás és relaxáció fogalma, módszerei és hatásai

Ajánlott irodalom:

- Kovács Géza, Pásztor Zsuzsa (2003): *Zenei munkaképesség-gondozás az iskolában és otthon*. Budapest, Kovács Módszer Stúdió
- Pintéerné Tasnádi Ágnes: *Mozgásfoglalkozások az óvodában. A Kovács-módszer alkalmazása*. Budapest, 2006, Trefort Kiadó.
- Pásztor Zsuzsanna szerk. (2007): *Új utak a zeneoktatásban. A fizikai gondozás eszméjének térhódítása a zenében és az általános oktatásban*. Trefort Kiadó.

- Martonné Tamás Márta szerk. (2009): Fejlesztőpedagógiai ELTE Eötvös Kiadó
- Fodorné Dr. Földi Rita (2005): Testnevelési játékok a tanulási zavarok prevenciójában és korrekciójában Iskolapszichológiai füzetek 24. ELTE PPK
- Martha Davis – Mathew Mckay – Elizabeth Robbins Eshelman (2013) Stresszoldó és relaxációs módszerek, Park Könyvkiadó
- Szondy Máté (2012): Megélni a pillanatot – Mindfulness, a tudatos jelenlét pszichológiája, Kulcslyuk Kiadó
- Moshe Feldenkrais (2006): A világhírű Feldenkrais módszer (Tudatosság mozgás által, 10-68. 76- 86, 94 – 100, 38-56 oldal) old.) Édesvíz Kiadó, Budapest

12. Fejlesztés közvetett és játékos formában

- A játék szerepe a pszichés funkciók fejlődésében.
- Játékos képességfejlesztés jellemzői, alkalmazási lehetőségei az óvodai és iskolai fejlesztő foglalkozásokon
- A zenei nevelés fejlesztő hatása a szociális, az érzelmi, értelmi, esztétikai és a kommunikáció területén, a zenei képességfejlesztés formái
- Az életkori sajátosságok szerepe a zenei fejlesztésben

Ajánlott irodalom:

- Porkolábné Balogh K., 2004, *Komplex prevenció óvodai program. Kudarccal az iskolában*. Trefort Kiadó
- Fodorné Földi Rita (2005): Testnevelési játékok a tanulási zavarok prevenciójában és korrekciójában. Iskolapszichológia 24
- Kivovicsné Horváth Ágnes, Szilágyiné Oravecz Márta (2006): *Módszerek és fejlesztést szolgáló feladatok a matematikaoktatásban kisiskolásoknak*. Budapest, Trefort Kiadó.
- Kokas Klára (1972): *Képességfejlesztés zenei neveléssel*. Zeneműkiadó Budapest,
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (2005): *Tanulási zavarok, fejlesztő gyakorlatok*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen.
- Polgár J.: Sakkpalota képességfejlesztő sakk tankönyv 1-2 , képességfejlesztő munkafüzet 1-2 és Sakkpalota tanítói kézikönyv 1-2 www.sakkpalota.hu

13. Tehetségfejlesztés, alulteljesítő tehetségek

- a tehetség fogalma, összetevői, a tehetségek azonosítása
- a tehetséggondozás módszerei
- Az alulteljesítés fogalma, okai és jellemzői
- Az alulteljesítő tehetségesek főbb csoportjainak azonosítása, pedagógiai feladatok és módszerek, egyéni fejlesztési terv

Ajánlott irodalom:

- Gyarmathy Éva (2007): *A tehetség*. Budapest, Eötvös Kiadó
- Gyarmathy É. (2002): *Alulteljesítő tehetségesek. Az általánostól a különösig*. Pszichológia különszáma, Gondolat, Budapest, 251-275.

14. Adaptivitás az oktatásban

- Egységesség és/vagy sokszínűség az oktatásban
- Differenciálás és a diákok egyéni sajátosságai
- Adaptivitás fogalma, előnyei, gyakorlati megvalósításának módszerei, projektoktatás

Ajánlott irodalom:

M. Nádasi Mária (2001/2007): Adaptivitás az oktatásban. Comenius Bt., Pécs, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

M. Nádasi Mária (2003): Projektoktatás. Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest

Rapos Nóra – Gaskó Krisztina – Kálmán Orsolya – Mészáros György (2011): Az adaptív-elfogadó iskola koncepciója. OFI, Budapest.
<http://mek.oszk.hu/13000/13021/13021.pdf>.

Lénárd Sándor – Rapos Nóra (szerk. 2008): Adaptív oktatás – Az adaptivitás szemlélete. Educatio KHT., Budapest. http://old.wekerle.gov.hu/?oldal_id=764.